

โรคไข้เลือดออก

(Dengue fever, Dengue haemorrhagic fever, Dengue shock syndrome)

การรายงานกลุ่มอาการโรคไข้เลือดออกของสำนักระบาดวิทยาประกอบด้วยไข้เดงกี (รหัส 66) ไข้เลือดออก (รหัส 26) และไข้เลือดออกช็อก (รหัส 27) โดยให้รายงานตั้งแต่ผู้ป่วยเข้าข่าย (Probable cases) คือ มีอาการทางคลินิกร่วมกับผลตรวจเลือดทั่วไปหรือพบความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา จนถึงผู้ป่วยยืนยัน ซึ่งมีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการที่จำเพาะ ยกเว้นไข้เลือดออกช็อกที่ต้องรายงานทุกราย

ในปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010) สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยไข้เดงกี ไข้เลือดออก และไข้เลือดออกช็อก รวม 116,947 ราย อัตราป่วย 183.59 ต่อประชากรแสนคน เป็นผู้ป่วยไข้เดงกี 53,149 ราย ร้อยละ 45.45 ไข้เลือดออก 60,770 ราย (51.96) และไข้เลือดออกช็อก 3,028 ราย (2.59) ผู้ป่วยเสียชีวิต 139 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.12 ผู้เสียชีวิตแบ่งเป็นไข้เดงกี 1 ราย ร้อยละ 0.72 ไข้เลือดออก 35 ราย (25.18) และไข้เลือดออกช็อก 103 ราย (74.10)

อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1.1:1 กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยสูงสุด คือ 10 – 14 ปี 606.88 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 5 – 9 ปี (473.19) 15 – 24 ปี (335.16) 0 – 4 ปี (195.09) 25 – 34 ปี (138.22) 35 – 44 ปี (68.36) 45 – 54 ปี (47.64) 55 – 64 ปี (33.42) และ 65 ปีขึ้นไป (19.5) (รูปที่ 1)

สัดส่วนอาชีพที่พบสูงสุด คือ นักเรียน ร้อยละ 49.37 รองลงมา คือ ในปกครอง (16.87) รับจ้าง (15.28) เกษตรกรรม (6.17) และงานบ้าน (1.96)

ผู้ป่วยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 76.92 และเขตเทศบาล ร้อยละ 23.08 เป็นรายงานจากโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 45.89 รองลงมาคือ โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์ (36.62) โรงพยาบาลเอกชน/คลินิก (13.27) โรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร (2.99) สถานีอนามัย (0.69) และคลินิกวิชาการ (0.22)

ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคใต้ 340.74 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคเหนือ (180.43) ภาคกลาง (163.05) และตะวันออกเฉียงเหนือ (141.23) สำหรับอัตราป่วยแต่ละปีย้อนหลัง 5 ปี พบว่าภาคกลาง และภาคใต้ อัตราป่วยสูงสุดสลับกันเกือบจะปีเว้นปี (รูปที่ 2) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก คือ ปัตตานี 490.60 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ นราธิวาส (475.69) สงขลา (447.84) จันทบุรี (433.20) พัทลุง (408.53) เชียงใหม่ (400.00) ตาก (399.29) นครศรีธรรมราช (397.43) กระบี่ (390.57) และสตูล (359.84) (รูปที่ 3)

อัตราป่วยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ปี พ.ศ. 2544 – 2553 (ค.ศ. 2000 – 2010) พบสูงสุดใน ปี พ.ศ. 2544 224.43 ต่อประชากรแสนคน หลังจากนั้นจึงค่อยๆ ลดลง และค่อนข้างคงที่ช่วง

ปี พ.ศ. 2547 – 2549 (62.59 – 74.48) เริ่มสูงขึ้นอีกครั้งปี พ.ศ. 2550 – 2551 (104.21 – 141.78) และกลับมามีค่าลดลงอีกในปี พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) (89.27) แต่ในปีที่ผ่านมาปี พ.ศ. 2553 อัตราป่วยกลับเพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบ 8 ปี (รูปที่ 4) สาเหตุเนื่องจากการระบาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค

การกระจายของโรคในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีลักษณะเป็นไปตามฤดูกาล คือ พบผู้ป่วยจำนวนมากในฤดูฝน ช่วงเดือน พฤษภาคม – กันยายน (รูปที่ 5)

ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ในปี พ.ศ. 2553 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้รับส่งตรวจหาเชื้อไวรัสเดงกี 1,561 ตัวอย่างจากทุกภูมิภาค สำหรับการตรวจซีโรทัยป์โดยวิธี RT – PCR สามารถพิจารณาจากจังหวัดที่มีการส่งตรวจเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นตัวแทนภูมิภาคได้ในระดับหนึ่ง มีดังนี้

ภาคกลาง ตัวแทนส่งตรวจจากกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี รวม 358 ตัวอย่าง ผลตรวจโดยวิธี RT – PCR พบเชื้อไวรัสเดงกี 225 ตัวอย่าง ร้อยละ 62.8 พบ Dengue serotype 2 มากที่สุด จำนวน 119 จาก 225 ตัวอย่าง ร้อยละ 45 รองลงมา คือ serotype 1 จำนวน 58 ตัวอย่าง (25.8) serotype 3 จำนวน 34 ตัวอย่าง (15.1) และ serotype 4 จำนวน 14 ตัวอย่าง (6.2)

ภาคเหนือ ผลตรวจจากจังหวัดลำปาง 56 ตัวอย่าง ตรวจโดยวิธี RT – PCR พบเชื้อไวรัสเดงกี 34 ตัวอย่าง ร้อยละ 60.7 พบ Dengue serotype 2 มากที่สุด จำนวน 24 จาก 34 ตัวอย่าง ร้อยละ 70.6 รองลงมาคือ serotype 1 จำนวน 9 ตัวอย่าง (26.5) และ serotype 3 จำนวน 1 ตัวอย่าง (2.9)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลตรวจจาก 9 จังหวัด จังหวัดละ 1 – 7 รวม 22 ตัวอย่าง ผลตรวจโดยวิธี RT – PCR พบเชื้อไวรัสเดงกี 12 ตัวอย่าง ร้อยละ 54.5 พบ Dengue serotype 1, 2 จำนวนละ 5 ตัวอย่าง และ serotype 3 2 ตัวอย่าง

ภาคใต้ ผลตรวจจากจังหวัดสงขลา 118 ตัวอย่าง ผลตรวจโดยวิธี RT – PCR พบเชื้อไวรัสเดงกี 55 ตัวอย่าง ร้อยละ 46.6 พบ Dengue serotype 2 มากที่สุด จำนวน 30 จาก 55 ตัวอย่าง ร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ serotype 3 จำนวน 13 ตัวอย่าง (23.6) serotype 1 จำนวน 11 ตัวอย่าง (20.0) และ serotype 3 จำนวน 1 ตัวอย่าง (1.8)

สรุป โรคไข้เลือดออกรวม (รหัส 26, 27, 66) ปี พ.ศ. 2553 อัตราป่วยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 – 2552 ของโรคเป็นไปตามฤดูกาล คือ พบผู้ป่วยมากในช่วงฤดูฝน กลุ่มอายุ 10 – 14 ปี มีอัตราป่วยสูงสุด 606.88 ต่อประชากรแสนคน อาชีพนักเรียนมีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 49.37 อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 76.92 รายงานมาจากโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด

ร้อยละ 45.89 ภาคใต้มีอัตราป่วยสูงสุด 340.74 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดปัตตานีมีอัตราป่วยสูงสุด 490.60 ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ปี พ.ศ. 2553 พบเชื้อไวรัส Dengue serotype 2 มีสัดส่วนมากที่สุดในทุกภูมิภาค

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ฝ่ายอาร์โบไวรัส และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 – 14 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

ผู้เรียบเรียง

สมบุญ เสนาะเสียง และธราวิทย์ อุปพงษ์

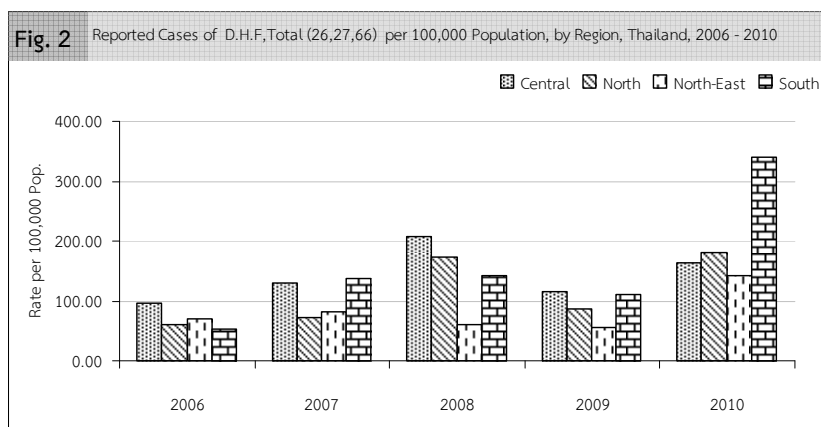
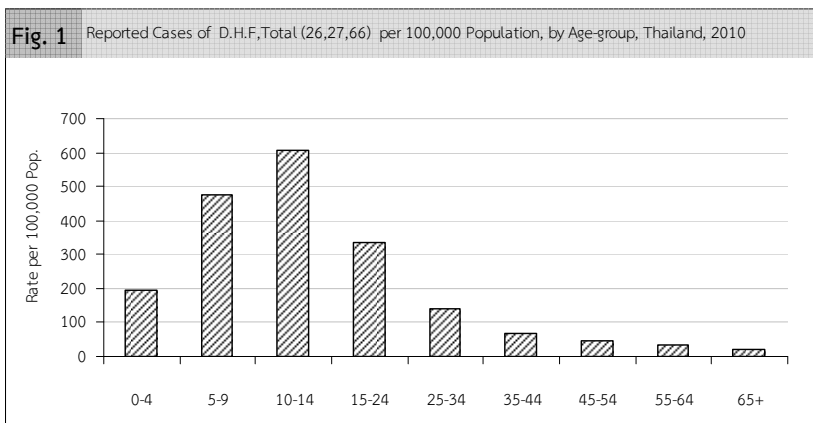

Fig. 4 Reported Cases of D.H.F, Total (26,27,66) per 100,000 Population, by Year, Thailand, 2001 - 2010

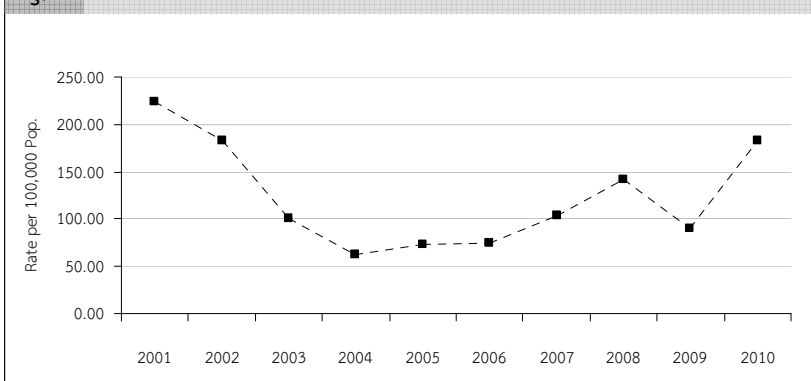

Fig. 5 Reported Cases of D.H.F, Total (26,27,66) by Month, Thailand, 2006 - 2010

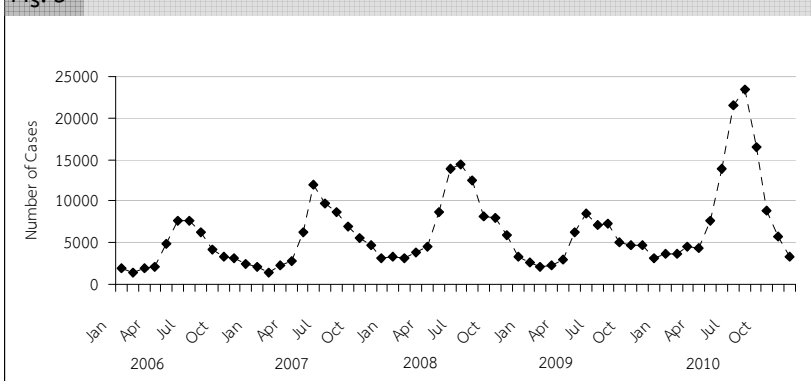

Fig. 3 Reported Cases of D.H.F, Total(26, 27, 66) per 100,000 Population, by Province, Thailand, 2010

